N°. 172. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 24 Julij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De Belgische dagbladen houden zich nog uitsluitend bezig met de municipale verkiezingen; die in onderscheiden streken vooral in Oost-Vlaanderen en Luik geenszins naar den zin van het bestuur zijn uitgevallen. Te Brussel is de onverschilligheid zoo groot dat van de 3500 stemgeregtigden naauwelijks 1400 aan de verkiezing hebben deel genomen.

Heden (19 *Julij*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 102; O. Metall. 104; Sp. Ardoin 39⅞, 38¾, ⅞; Differed. 14⅛; Napelsche renten 95¼; B. Tavolière 64; Sicil. 93⅞; Rom. L. 102⅞; Id. te Antw. 100; Braz. 87⅞. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ¼ pCt. kort zigt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den Julij.

Men heeft heden berigten uit Madrid ontvangen tot den 9den dezer, die hoofdzakelijk vermelden, dat de algemeene aandacht aldaar bij voortduring op de aanstaande verkiezingen was gevestigd. Men meende dat het tegenwoordige bestuur in onderscheidene provincien ondersteuning zou vinden, doch dat daarentegen de uitslag in de voornaamste steden van het rijk zeer onzeker zou zijn. Te Madrid althans schijnt de zoogenaamde bewegingspartij veel invloed te hebben, en zouden hare kandidaten, de HH. *Mendizabal*, *Arguelles*, *Olozaga*, *Calderau de la Barca* en andere hoogstwaarschijnlijk met eene beslissende meerderheid tot afgevaardigden worden benoemd.

Voorts had men uit Andalusien het berigt ontvangen, dat de insurgenten in die provincie groote vorderingen maakten en zelfs de omstreken der hoofdstad verontrustten.

Te Bayonne heeft men over Santander vernomen, dat het den generaal *Gomez* zoude gelukt zijn met 4000 man tot in Gallicien door te dringen.

Voorts schrijft men onder dagteekening van den 13den van de grenzen, dat de aanval door het Engelsch legioen tegen Fontarabien ondernomen, alleronverwachts geheel is mislukt en met eene schandelijke terugtogt geeindigd. Men wil dat die expeditie door de generaals *Evans* en *Jauregui* in persoon werd aangevoerd, en dat deze niet minder dan acht duizend man, waaronder een bataillon van de koninklijke Engelsche marine, bij zich hadden; terwijl Fontarabien aanvankelijk slechts door twee honderd karlisten werd verdedigd, die vervolgens met zeven honderd man van de bezetting van Irun werden versterkt, en eindelijk nog door drie bataillons zijn ondersteund. Voor zoo veel men uit deze voorloopige berigten kan opmaken zoude de generaal *Evans* getracht hebben den vijand door eene schermutseling uit zijne voordeelige positie te lokken, en in de vlakte te brengen, die door een twaalftal stoom- en kanonneerbooten, in de mond van de Bidossoa geschaard, werd bestreden. De karlisten echter hebben zich hun daar niet laten verschalken maar zijn enkel verdedigender wijze te werk gegaan, en hoe gering hunne magt was, schijnt die den bevelhebber der christinos te veel ontzag te hebben ingeboezemd, om eene stormaanval te durven wagen. Den 11den heeft zich dus den ganschen dag het gevecht tot eene fusillade bepaald, die den volgenden dag scheen hervat te zullen worden toen de straks genoemde bataillons de aanvallers geheel onverwacht zijn op het lijf gevallen, het bataillon der Engelsche mariniers dat het kapucijnen-klooster, op eenige afstand van Fontarabien op eene hoogte gelegen bezet hield, daaruit hebben verdreven, en eindelijk de geheele vijandelijke magt overhoop geworpen. De generaal *Evans* schijnt daarop in den avond van den 12den onder het geschut zijner kanonneerbooten terug te zijn getrokken en den volgenden dag naar zijne vorige positie bij St. Sebastiaan en le Passage te zijn wedergekeerd, welke laatste terugtogt wij verward moet zijn toegegaan, zoodat er nog eenige manschappen in handen van den vijand zijn geraakt, die nog denzelfden dag te Irun zijn doodgeschoten. Deze uitkomst was aan de grenzen des te onverwachter, daar men reeds den 11den morgens Fontarabien in brand te zien staan, hetgeen echter nader gebleken is geen ander oorzaak te hebben, dan, dat de Engelsche troepen eenige vuurpijlen in een nabijgelegen bosch hadden geworpen, dat daardoor in vlam was geraakt. Men hield zich te Behobie zoo zeer overtuigd dat de karlisten, uit Fontarabien en Irun zouden worden verdreven, dat, reeds eene menigte volks aan den oever was geschaard om hunne terugtogt van verre te aanschouwen. Men verwachtte voorts dat de generaal *Evans* zoude trachten deze mislukte expeditie voor eene verkenning te doen doorgaan, doch alle de toebereidselen bewezen genoegzaam, dat men eenen ernstigen aanval in 't oog had.

De generaal *Cordova* bevond zich volgens de laatste berigten te Haro, aan den Ebro, terwijl men uit Sarragossa schrijft dat *Cabrera* in de omstreken van Tortosa andermaal een korps van 1200 man christinos zou hebben gevangen gemaakt.

— De generaal *d'Arlanjes*, die in het kamp van Tafna het bevel heeft gevoerd, is als kommandant der provincie Oran door den generaal *de l'Estang* vervangen, en met het stoomschip *de Styx* te Toulon aangekomen. Bij dezelfde gelegenheid heeft men berigten uit het kamp van Tafna tot den 9den dezer, welke bevestigen, dat het korps van den generaal *Bugeaud* ongehinderd van Oran, over Tlemecen, derwaarts was getogen, en slechts eene enkele maal in de achterhoede door den vijand werd verontrust. *Abd-el-Kader* schijnt intusschen met zijne magt steeds de Fransche troepen vooruit te trekken, en het land wijd en zijd te verwoesten om hun alle middelen van bestaan te onthouden. De bezetting van Tlemecen was dien ten gevolge sints lang in eenen droevigen staat, en moest men uit de legerplaats van al het noodige worden voorzien.

— Het schijnt thans beslist, dat de revolutie-dagen zullen worden gevierd, en dat er ook eene wapenschouwing zal plaats hebben. Bij die gelegenheid wil men de thans geheel voltooide zegeboog de l'Etoile ontblooten, en de troepen voor het eerst daardoor doen defileren. In het hôtel der Invaliden zal er den 27sten eene plegtige lijkdienst worden gevierd.

— De geruchten omtrent eenen nieuwen aanslag tegen het leven des Konings, hebben waarschijnlijk hunnen oorsprong gevonden in de omstandigheid dat men voor eenige dagen in het park van Neuilly een onbekend persoon, met een geweer gewapend, heeft gearresteerd. Het is echter spoedig gebleken dat dit een ingezeten van Versailles was, die zich met het verzamelen en opzetten van zeldzame vogels bezig hield.

— Gisteren (16 *Julij*) waren genoteerd: 5 pCt. 108,80; 3 pCt. 80,45; Nap. renten 100,45; Spanje 40⅞; Uitgestelde 14⅛; Passieve 12½; Rom. L. 102⅞. (Heden, uithoofde van den Zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten Julij.

Heden morgen om 7 ure is door onze vesting gepasseerd een detachement van 107 man sterk, komende van Axel uit het 5de district van Zeeland allen van het reserve bataillon der 17de afd. inf. onder geleide van den 2den luitenant *van Duiser*, bestemd om bij het 1ste en 2de bataillon van genoemde afdeeling te 's Bosch in bezetting, te worden ingelijfd.

— Bij besluit van den 16den Julij 1836, n°. 86, zijn door Zijne Majesteit in het vaste korps zee-officieren bevorderd, als:

Tot kapitein-luitenants-ter-zee, de luitenants-ter-zee van de 1ste klasse, H. Ferguson, W. J. Jolly, D. Bijl de Vroe, G. van der Hart, F. A. Jolir, S. J. Grave van Limburg Stirum.

Tot luitenants-ter-zee van de 1ste klasse, de luitenants-ter-zee van de 2de klasse, J. F. E. von Römer, G. G. Zoutman, B. E. Stort, P. A. Talma, G. Vogelpoot, C. G. van Hoogenhouck Tulleken, F. W. van Gendt, J. T. van Laeum, P. A. Rivery.

Tot luitenants-ter-zee van de 2de klasse, de adelborsten der 1ste klasse, R. W. Bester, J. P. L. Groeneijk, G. P. J. Mossel, P. Blommendal, A. van Maurik, J. C. van der Mandere, M. G. L. Faber van Riemsdijk, F. J. E. van Gorcum, G. C. A. Pels Rijcken, P. Beelaerts van Emmichoven, C. L. M. Smissaert, P. van Wageningen, G. D. A. Ampt, G. Tichelman, J. Andriesse, C. J. G. Storm van 's Gravensande, R. C. Stoss, J. C. Schotel, P. van Wijhe.

En bij besluit van dienzelfden dag, n°. 87, in het vaste korps schrijvers en victualiemeesters:

Tot schrijvers en victualiemeesters der 1ste klasse, de schrijvers en victualiemeesters der 2de klasse J. W. Kis, W. C. H. Halverhout, P. J. de Quartel.

Tot schrijvers en victualiemeesters der 2de klasse, de schrijvers en victualiemeesters der 3de klasse B. J. Kuijper, W. P. de Meijr, J. Heijl, D. W. Hartman en G. Tilanus.

Tot schrijvers en victualiemeesters der 3de klasse, de adjunct-schrijvers T. W. Wissel, J. E. Kempe, J. H. de Munck, C. D. Lammleth, P. C. W. Anemaet, G. L. Brönner, W. Web Karollaert, C. J. Walston.

Naar men verneemt, heeft het Z. M. behaagd dezer dagen den heer *J. J. Gosselin*, adjunct-commies bij het departement voor de kolonien, tot commies bij dat departement te benoemen.

— Gisteren middag is er bij Z. M. den Koning groot familiediner gehouden, waarop de leden van het Koninklijk Gezin, die op dit oogenblik alle in de residentie vereenigd zijn, tegenwoordig geweest zijn. Eerstdaags zullen HH. MM. de Koning en Koningin, benevens H. K. H. Prinses *Albert* van Pruissen, zich naar het lustslot het Loo begeven, en zal Z. K. H. de Prins van Oranje, vergezeld van Hoogstdeszelfs twee oudste Zonen, eerstdaags naar het kamp van Reijen vertrekken, om er de groote manoeuvres der aldaar vereenigde troepen, bij te wonen. Waarschijnlijk zal Hoogstdezelfs Gemalin, alsmede Z. K. H. Prins *Hendrik* en H. K. H. Prinses *Sophie* naar Soestdijk vertrekken.

— Volgens eene aankondiging van Z. Exc. den minister van finantien, zal gedurende de maanden Augustus, September, October

[stamp]

en November aanstaande, op de kantoren van de administrateurs der schatkist in de hoofdplaatsen der provincien de voldoening der pensioenen, ten laste van de schatkist, loopende over de eerste zes maanden van den jare 1836 plaats hebben.

— Den 30sten zal door Z. Exc. den directeur-generaal van oorlog, *ad interim*, de leverantie worden aanbesteed van 12,000 ellen inlandsch gefabriceerd tentendoek ter breedte van 75 duimen.

— De markies en de markiezin *van Londonderry* zijn uit Londen te 's Gravenhage aangekomen, hebben gisteren morgen aanzienlijke personen ontvangen, en in den loop van dien dag, onder andere opmerkingswaardigheden, ook het Koninklijk Museum van schilderijen en zeldzaamheden bezigtigd.

— De batterij artillerie N°. 12, gekommandeerd wordende door den kapitein *van Nieuwkuyk* die sints eenen geruimen tijd te Haarlem in bezetting lag, is eergisteren van daar naar Boxtel vertrekken, en door de batt. N°. 9 onder bevel van den kapitein *Singendonck*, vervangen.

— Door den luitenant-kolonel, directeur der artillerie- en constructie-magazijnen te Delft zal eerstdaags aan de minstinschrijvende worden aanbesteed de levering van de volgende behoeften tot geweren, bestaande in 25,000 bajonet-scheden, 13,260 aftrekkers, 24,480 schroeven-draaijers, 5700 stormringen, 2040 koperen pannen en 102 veerhaken.

— Het bevestigd zich dat Z. M. de Koning van Pruissen dit jaar de Rhijn-provincien niet zal bezoeken; Hoogstdezelve is den 14den dezer van Berlijn naar Töplitz vertrokken.

— Van verschillende kanten ontvangt men de berigten van hevige onweders en orkanen, die in den avond van den 24sten Junij gewoed hebben. Vele schade is daardoor aangerigt, maar, zoo het schijnt, nergens in die mate als in het Noordelijke gedeelte der Altmark van Brandenburg, alwaar, over eene uitgestrektheid van verscheidene Duitsche mijlen, door storm, wolkbreuken en hagelslag, alles verwoest is. De ingezetenen van 73 dorpen in die streek hebben daardoor een ontzettend verlies geleden, naardien niet alleen alle te velde staande gewassen en vruchten, maar het meerendeel der vruchtboomen, hagen en omheiningen, vernield en een aantal gebouwen onbruikbaar geworden zijn.

— In Rusland is de vrouw van een' ambachtsman van 5 meisjes bevallen, waarvan 4 in leven gebleven en volkomen gezond zijn. Z. M. de Keizer heeft aan de moeder 500 roebels geschonken, en tevens bevolen, dat voor het onderhoud der jonggeborenen zou gezorgd worden.

— Dezer dagen is te 's Hage uitgekomen eene geschied- en aardrijkskundige beschrijving van eene der belangrijkste residentien van Java, te weten Pasoeroeang, door den met verlof in het moederland zijnde resident, den heer *H. J. Domis*, ridder der orde van den Ned. Leeuw, enz. Behalve dat hierin vele nuttige en belangwekkende berigten en wenken voorkomen, kan men ook daaruit den ongemeenen aanwas der culturen op Java in het algemeen opmaken. Zoo is b. v. van 1830 tot 1834 alleen de opbrengst van suiker in deze residentie van 17,000 tot 120,000 pikols gestegen. In een gedeelte van Pasoeroeang, Malang geheeten, alwaar de meeste koffij der residentie geteeld wordt, bedroeg de opbrengst van dit artikel, in 1818, 8600 pikols, in 1822, 22,700, in 1823, 34,700, in 1826, 45,000, in 1829, 52,600 en in 1830 56,900 pikols. De waarde van den uitvoer van alle artikelen uit de residentie, heeft in 1829 bedragen *f* 916,359; die van den invoer *f* 1,986,605. Onder den uitvoer bevonden zich 17,000 pikols suiker, 1,200 tabak en 80,000 pikols koffij; onder den invoer trof men aan 1680 stuks Ned. en 692 stuks Engelsche chitsen, 1700 pikols olij en 1208 pikols ijzer.

Uit de bijzonderheden van dit werk, hetwelk met twee fraaije afbeeldingen van inlandsche tempels en godheden en een kaartje der residentie prijkt, ontleenen wij de volgende karakter-beschrijving des Javaans: „Het karakter des inlanders is hoovaardig, geveinsd, nog weinig vatbaar voor teedere, vriendschappelijke gevoelens; zijne hoofddrijfveeren zijn eigenbelang en zelfsbehoud. Hij is zeer vlug van begrip, juist van oordeel, en wraakgierig, wanneer hij zonder gevaar voor zich zelf wraak kan oefenen; hij vergeet niet ligt eene beleediging. Vreedzaam, trouw, gehoorzaam, vreesachtig, is hij niet oorlogzuchtig; maar, eens verwilderd, wreedaardig, onmenschelijk, meedoogenloos. Van eene natie, welke zoo vele deugden en ondeugden vereenigt, welke zich kan bedwingen, welke zich ongaarne aan teugeloosheid overgeeft, welke zich deftig gedraagt, en bij onderlinge klagten of beschuldigingen de grootste bescheidenheid in het oog houdt, is veel te verwachten. Met omzigtigheid te werk gaande, en met kennis van haar karakter, mag men van zulk eene natie veel goeds hopen, voor Java en voor het Moederland."

— De Koningin der Franschen heeft een der prachtigste misgewaden besteld, welke een opperhoofd der kerk immer hebbe gedragen. De parels alleen, die het medaljon van het Heilige Sacrament daarstellen, worden op 200,000 fr. geschat. Het koorkleed en de dalmatica zijn als bezaaid met diamanten, robijnen en smaragden. Men verzekert dat dit geschenk, benevens den titel van aalmoezenier der kroon, voor den aartsbisschop van Parijs bestemd is; anderen willen weten dat dit een gedeelte uitmaakt van de geschenken, welke de Koninklijke familie met bijvoeging van eenige gobelijns, tapijten, aan Zijne Heiligheid zal doen aanbieden, ter versiering van de pauselijke kapel.

— Door geheel Frankrijk is dit jaar eene volkstelling bevolen, welke tegen den 15den september moet zijn volbragt.

— Gedurende het jaar, eindigende 30 mei 1835, zijn te Quebek uit Europa aangekomen 1877 en tot 30 mei dezes jaars 3184 emigranten, te zamen 5061.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den Julij.

Naar men verneemt zal de Duitsche bondsvergadering in het begin der volgende maand hare werkzaamheden schorsen. Wat de bezetting van het grondgebied dezer stad door de Pruissische en andere bondstroepen betreft, schijnt het nog altijd onzeker te zijn, of dezelve al dan niet zal worden opgeheven.

Onder de woelgeesten die onlangs in Zwitserland werden in hechtenis genomen, behoort zekere *Schuler*, de zoogenaamde president van het *Verjongde Duitschland*. Men verzekert dat er onder de papieren van dien vlugteling stukken gevonden zijn, die veel licht verspreiden over eene zamenspanning, om met behulp van dergelijke genootschappen in andere rijken, overal de bestaande orde van zaken omver te werpen.

Volgens berigten uit Zwitserland van den 11den dezer schijnt het verschil tusschen Frankrijk en het Bazeler-landschap nog geenszins bijgelegd; immers het Fransch bestuur heeft de grenzen op nieuw sterk doen bezetten, en belet zelfs de ingezetenen van Bazelerlandschap den oogst hunner landerijen op Fransch grondgebied gelegen, in te zamelen.

De Koning van Beijeren heeft een besluit, ter bevordering van het onderwijs in de toonkunst genomen. De aanhef daarvan luidt aldus:

„Daar reeds onder krachtdadige medewerking van eenige overheden zoowel als bijzondere personen, de ontwaakte zucht voor toonkunst en muzijkalische vorming op verscheidene plaatsen, den gunstigsten invloed op de volks zeden en inzonderheid op de zedelijke rigting van de jeugd des lands begint uit te oefenen, zoo is het de levendigste wensch van Z. M., dat overal door eene gepaste bevordering, zonder dwang, en naar de plaatselijke gewoonten en neigingen, alsmede naar de voorhandene middelen geregeld, deze zucht voor de muzijk inzonderheid voor kerk en betamelijk volksgezang, behouden, opgewekt en ondersteund worde."

Daarop volgen een aantal voorschriften van de overheden der politie en der scholen, alsmede voor de schoolmeesters. De met aanleg en neiging voor de muzijk begaafde schoolkinderen van beiderlei kunne zullen wekelijks een paar maal bijzonder, kosteloos onderwijs in den zang en zelfs in blaas- en snaarinstrumenten ontvangen. Bijzonder aangenaam zal het den Koning wezen, wanneer de schoolmeesters de meest bekwame leerlingen op zon- en feestdagen tot oefeningen vereenigen.

— In de Würtembergsche kamer van afgevaardigden, is den 11 dezer, van wege de regering een ontwerp van wet ingediend, ter wering van den *nadruk*, die in het Würtembergsche tot eene schandelijke hoogte was opgevoerd, en waartegen sedert lang uit andere Duitsche landen van alle kanten klagten waren ingebragt geworden. Bij deze wet, welke, blijkens de inleiding, slechts zoolang in werking zal blijven tot er door de Bondsvergadering algemeene bepalingen op dit stuk voor geheel Duitschland zullen vastgesteld zijn, wordt het volgende verordend:

Art. 1. De door onderdanen van een tot het Duitsche Bondgenootschap behoorende Staten geschreven of uitgegevene geschriften, genieten, gedurende zes jaren na de uitgave, de bescherming der wet tegen den nadruk, zonder dat daarvoor iets behoeft te worden betaald, en even zoo als of voor dezelve, volgens de thans bestaande voorschriften, een privilegie genomen ware.

Art. 2. De bij de afkondiging dezer wet bestaande nadrukken van werken, vermeld in art. 1, mogen nog verkocht worden, doch alleen in exemplaren, die door de politie gezegeld zijn. Dat zegel wordt alleen gesteld op de exemplaren van nadrukken, die binnen dertig dagen na de afkondiging dezer wet, daartoe worden aangeboden.

Art. 3. De reeds verleende privilegien tegen den nadruk, welke aan de belanghebbenden grootere voordeelen mogten aanbieden dan deze wet, blijven ook na de afkondiging derzelve van kracht.

— Naar men verneemt zijn thans de conferentien, tusschen de vertegenwoordigers der verschillende staten van de Duitsche handelsvereeniging, te Munchen begonnen. Van wege Pruissen is hier-

toe gemagtigd de finantieraad *Kühne*, dezelfde die zich, voor eenige weken, met eene geheime zending naar Weenen had begeven. Omtrent den uitslag dier zending heeft men niets vernomen; sommigen denken, dat deze zaak te Munchen ter tafel zal gebragt worden.

Uit Weenen schrijft men van 11den dezer dat de graaf *von Senfft-Pilsach*, tot nu toe Oostenrijksch gezant bij den Groot-Hertog van Toskanen, in dezelfde betrekking bij het hof der Nederlanden is verplaatst.

— Onder dagteekening van den 7den dezer, wordt van de Italiaansche grenzen het navolgende geschreven:

» Ook Z. H. de Paus had de hertogen *van Orleans* en *van Nemours* verzocht, Rome te bezoeken, en de Prinsen hadden die uitnoodiging aangenomen; zij zijn echter, zoo als bekend is, ten gevolge van het berigt des aanslags op hunnen vader, in allerijl naar Frankrijk teruggekeerd. De Paus moet zijn leedwezen te kennen gegeven hebben, dat hij van het genoegen beroofd is geworden, de Fransche Prinsen persoonlijk te leeren kennen. Het was voor Z. H. ook van belang geweest, zich met hen over verschillende punten te verstaan, en wel bijzonder over de zoo dikwijls door de dagbladen herhaalde, maar tot nog toe niet verwezenlijkte ontruiming van Ancona. Men wil intusschen steeds weten, dat de ontruiming dier plaats binnen kort zal geschieden; bij de Fransche bezetting bemerkt men echter niets, dat aan dit gevoelen eenigen grond geeft. Niettemin schrijft men uit Rome, dat, zoodra de Paus daaromtrent plegtig zijn verlangen zal te kennen geven, de Fransche regering zich bereid zal betoonen, daaraan te voldoen. In dit geval zullen ook de oostenrijksche troepen de legatien verlaten.

Verder meldt men uit Rome, dat het consistorie nu stellig op den 11 bepaald was; behalve drie kardinalen, welke door den Paus benoemd zouden worden, zullen onderscheidene aartsbisschoppen en bisschoppen, waaronder ook eenige voor Duitschland, aangesteld worden.

Voorts zijn er aan de Bosnische grenzen tegen het Oostenrijksch gebied andermaal vijandelijkheden gepleegd. Een schildwacht van het Oguliner grensregiment is door de Bosniaken uit eene hinderlaag doodgeschoten, en men heeft in plaats van voor deze beleediging genoegdoening te geven, eene aanzienlijke magt aan de grenzen bijeengetrokken. Dien ten gevolge zijn ook van de Oostenrijksche zijde ernstige maatregelen genomen. Onderscheiden bataillons met geschut en Congrevesche vuurpijlen, staan gereed om Bosnien binnen te trekken en de kwaadwillige grensbewoners te tuchtigen.

Den 12den waren te Weenen genoteerd de Metall. 5 pCt. 104¾; Bankaktiën 1357¾ à 1358.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Den 8sten dezer maand en twee volgende dagen is te *Brunswijk* in de Aegidius-kerk, welke voor een der schoonste Gothische gebouwen van Noord Duitschland gehouden, maar sedert 1811 niet meer voor de godsdienstoefening gebruikt wordt, het jaarlijksch groot muzijkfeest gehouden, waarbij ook de Onder-Koning van *Hanover*, Hertog van *Cambridge*, tegenwoordig was. Het zangkoor bestond uit 350, het orkest uit 200 personen. De *Messias* van Handel, de *Paasch-cantate* van Scheider, de *Sinfoniaheroica* van Beethoven, de *G-dur Sijnphonie* van Mozart en andere stukken zijn bij die gelegenheid uitgevoerd. — In de nalatenschap van den beroemden componist Karel Maria von Weber bevonden zich verscheidene fragmenten van eene nieuwe boertige opera. Men verneemt, dat Meijer Beer, die met Weber te *Darmstad* onder Abt Vogler gestudeerd heeft, op zich heeft genomen het zangspel, door zijnen overledenen vriend ontworpen, te voltooijen. — In het vorige jaar is in deze Courant verslag gemaakt van de belangrijke ontdekking van een handschrift van een gedeelte van het geschiedwerk des Phenicischen historie-schrijvers Sanchoniathon, in het Grieksch overgezet door Philo van *Byblus*. Uit dit hoogst belangrijk handschrift is thans een uittreksel in druk uitgegeven te *Hanover*, met aanteekeningen van Th. Wagenfeld, aan wie het handschrift was toegezonden door den kolonel Pereira, die hetzelve toevallig in het klooster van *Merinhao* in *Portugal* gevonden heeft. Het geheele HS. bestaat uit 127 groote quarto-bladzijden, bevattende elk 25 tot 35 regels. Men erkent overal duidelijk de eigene bijvoegsels van Philo en den verschillenden stijl der schrijvers of oorkonden welke Sanchoniathon gebruikt, en meestal met name opgegeven heeft. Zoo vindt men bijna woord voor woord een stuk over de magt en den koophandel van *Tyrus* in den tijd van koning van Joram of Hiram, 't welk als een geschrift uit den tijd van Salomo, bijzonder opmerkelijk is. Sanchoniathon zelf was een tijdgenoot van den Profeet Ezechiel en heeft voornamelijk getracht om zijne geheele geschiedenis terug te brengen op den oorsprong van het koninklijk geslacht, 't welk destijds te *Byblus* regeerde. De onmiddellijke aanleiding tot het schrijven zijner geschiedenis schijnt geweest te zijn eene aardbeving, waardoor de zuilen in het voorportaal van den tempel van Melikertes te *Tyrus* waren omgestort. Op deze zuilen had Hiram laten graveren, vooreerst de ontdekkings-reis naar het eiland *Rachtus* (*Ophir* of *Ceylon*) ten tweede eene lijst van alle toen bekende landen en natiën. Deze lijst nu, was, door het omstorten van de zuil, waarop zij gegraveerd was, onleesbaar geworden, en zou geheel verloren zijn geweest, had Hiram door zijn secretaris Sedek, daarvan niet vier afschriften doen maken voor zijne onderkoningen te *Sidon*, *Byblus*, *Aradus* en *Berytus*, waarvan dat in den tempel van Baaltis te *Berytus* nog over was. Opdat nu ook dit niet verloren mogt gaan, schreef Sanchoniathon hetzelve woordelijk af en deed het voorafgaan door een algemeen overzigt der Oude Geschiedenis van de schepping der wereld af. De schrijver was van eene aanzienlijke familie uit *Byblus* en had even als zijn grootvader Okalothon den titel van *Koninklijk Schrijver*. Als knaap verzelde hij zijnen grootvader van moederszijde, Kidmon, bij eene belegering van *Tyrus*, welke door Kidmon zelven beschreven is. Het werk van Sanchoniathon is in negen boeken verdeeld, van den volgenden inhoud: I. mythologische overleveringen, reeds bekend, maar opheldering ontvangende uit de twee bronnen, waaruit zij gevloeid zijn, de boeken van den God Taaut door de *Kabiri* geschreven en de Egyptisch-Grieksche traditiën; II. mythologische geschiedenis van de stichting der eerste volkplantingen te *Kittium* en op de tegenoverliggende kust van *Cilicië*, van de Hyksos en Reuzen van dat land, van den oorsprong der Doode zee, van de ontdekkings-reis van Melikertes naar de Overzeesche *Alpen*, de *Balearische eilanden* en *Tartessus*; III. Oude Geschiedenis van *Byblus*, voorafgegaan door eene genealogie van de *Kabiri* en de historie van de jeugd van Amorius, onder wie de Doode zee ontstaan is, IV. geschiedenis van *Sidon*, welke stad omstreeks het midden der 19de eeuw voor de geboorte van Christus, de heerschappij krijgt over al de Phenicische steden; V. naijver tusschen *Tyrus* en *Sidon* en uitgebreide scheepvaart der *Pheniciërs*; VI. de *Pheniciërs* moeten zich vereenigen tegen de invallen der *Hebreeuwen*; VII. opperheerschappij van *Tyrus*; ontdekkings-reis naar *Ceylon*; VIII. Hirams lijst der landen en natiën boven vermeld; IX. komst van Adonilibnas op den troon van *Byblus*, den stamvader der vorsten, die aldaar in den tijd van Sanchoniathon leefden, welke troonsbeklimming in de 10de eeuw vóór Christus plaats had. Reeds uit dezen korten inhoud, zullen deskundigen de waarde van het gevonden HS. tot opheldering der Oude Geschiedenis eenigermate kunnen leeren kennen.

Rusland. — Te *Petersburg* wordt thans met groote vlijt, door 3000 werklieden gearbeid aan de Isaaks-kerk, welke door keizer Nicolaas tot een aandenken aan Peter *den Groote* gesticht wordt. Dit kerkgebouw zal, wanneer het voltooid zal wezen, in grootschheid en pracht misschien alles overtreffen, wat er van Bouwkunst in *Europa* bestaat. Behalve de menigte van groote marmerblokken, welke gedurig worden aangevoerd, zijn in de vorige maand vijftien reusachtige graniet-cylinders aangekomen, bestemd om de kolommen te vormen, welke de koepel zullen versieren, en negen andere dergelijke liggen gereed, om mede naar de hoofdstad vervoerd te worden. Elk dezer granietzuilen, uit éénen steen gehouwen, zal 42 voeten hoog zijn. De voorbeeldeloos groote en zamengestelde stellingen, welke het gebouw omgeven, laten nog niet toe eenigermate te oordeelen over de vertooning, welke dit kolossaal en prachtig kerkgebouw maken zal.

Frankrijk. — Den 6 dezer is te *Parijs*, in den ouderdom van slechts 28 jaren overleden Gustave Fallot, onder-bibliothekaris van het Fransche Instituut, iemand, van wiens verbazende geleerdheid, gepaard aan een juist oordeel, smaak en scherpzinnigheid met den grootsten lof gesproken wordt. Onder zijne talrijke aanteekeningen en schetsen, voornamelijk betrekking hebbende tot de vergelijkende taalkunde is een bijna voltooid werk, zijnde eene Spraakkunst der oude Fransche taal van haren oorsprong af tot aan het einde der 13de eeuw. De begrafenis van dezen jongen geleerde is door de tegenwoordigheid van een groot aantal Leden van het Instituut vereerd geworden, en bij het graf heeft de oom van den overledene, die een bloedverwant van den grooten Cuvier was, de Predikant Rudolphe Cuvier, eene korte aanspraak gedaan. — De Heer Brogniart heeft uit *Berlijn* aan de Akademie der Wetenschappen medegedeeld eene ontdekking van den Duitschen Natuurkundige Ehrenberg, betrekkelijk de zamenstelling van sommige rotsen. Die rots namelijk, welke uit gelijksoortige bestanddeelen schijnt zamengesteld, maar niet zeer hard en gemakkelijk te vergruizelen is, bekend onder den naam van *tripoli*, zou geheel bestaan uit op elkander gepakte geraamten van infosie-diertjes, als uit de geslachten der *cocconema*, *gomphonema*, *synedra*, *gaillonella*. De versteende karkassen dezer diertjes kunnen door de mikroskoop zeer duidelijk gezien en met de levenden vergeleken worden, gelijk daarvan door den Heer Ehrenberg zeer naauwkeurige teekeningen zijn gemaakt. — Bij gelegenheid van het overlijden van den Heer Rouget de l'Isle, vervaardiger van het republikeinsche volkslied *la Marseillaise*, leest men omtrent den oorsprong van dat lied het volgende: Rouget de l'Isle lag te *Straatsburg* in garnizoen, toen talrijke vrijwilligers naar het leger vertrokken. De Maire en de inwoners der stad verlangden de eerste colonne dezer vrijheidskinderen tot eenige uren afstands van *Straatsburg* te vergezellen. Op den dag voor hun vertrek gaf de maire den wensch te kennen, om door het muzijk-korps van de stad een marsch te doen spelen; maar dewijl de oude Fransche marschen en liederen niet meer pasten voor de omstandigheden, bood zich de jonge de l'Isle aan, om nog in den nacht de woorden en de muzijk voor een nieuwe marsch te vervaardigen. Den volgenden morgen was hij daarmede gereed, en onder een algemeen gejuich van de talrijke volksmenigte werd de marsch uitgevoerd, welke weldra door al de regimenten van het garnizoen en de omliggende plaatsen gespeeld werd. Het lied van de l'Isle werd tot volkslied verheven, tot de vrijwilligers van *Marseille* het op den 10 Augustus 1792 deden hooren.

Nederlanden. — Met een bijzonder genoegen kondigen wij een ontwerp aan, 't welk wij hartelijk wenschen, dat genoegzamen bijval zal

vinden om tot stand te kunnen gebragt worden, de oprigting namelijk van een *Provinciaal Noord-Brabandsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.* Het doel van dit genootschap zal zijn, met geheele uitsluiting van godgeleerde, zedekundige en staatkundige onderwerpen, dan voor zoo ver de laatstgenoemde tot de geschiedenis betrekking hebben, kunsten en wetenschappen, inzonderheid de letter-, geschied-, natuur- en oudheidkunde, den landbouw en de landhuishoudkunde in de provincie *Noord-Braband* te bevorderen. Bij deze eerste oprigting kunnen alle beminnaars van kunsten en wetenschappen, 't zij in of buiten dat Gewest, zich tot bekoming van het Lidmaatschap aanmelden bij den Heer Palier te *'s Hertogenbosch*, die voorloopig als Penningmeester zal werkzaam zijn. Na de oprigting van het Genootschap zal het Lidmaatschap alleen door verkiezing kunnen verkregen worden. De toelage der Leden is op vijf gulden gesteld. Het uitschrijven van prijsvragen, uitgeven van belangrijke verhandelingen, zamenstellen eener Bibliotheek, ook ten dienste van het publiek, zijn de hoofdtrekken der werkzaamheden des Genootschaps, van 't welk het Voorzitterschap aan den tijdelijken Gouverneur van *Noord-Braband* is opgedragen. Op deze wijze zal er ook in dit gewest een middelpunt van letterkundige en wetenschappelijke werkzaamheid gevestigd worden, 't welk te wenschen is, dat eenmaal weldadige stralen om zich verspreiden zal.

Wij gaan voort met de mededeeling der schetsen eens reizigers uit Engeland, en wel thans over

DE ENGELSCHE SCHOUWBURGEN.

» De Engelsche schouwburgen worden door de groote wereld weinig meer bezocht en zijn eenigzins in verval. Zij beginnen te vroeg, en laten zich dus met de leverswijze der hoogere standen niet overeenbrengen. De Italiaansche en Fransche schouwburgen, die niet vóór 8 ure een aanvang nemen, vormen uit dien hoofde het *fashionabele* gedeelte der avondbijeenkomsten. Het Fransche St. James-tooneel geeft zeer goede voorstellingen. Het gebouw is nog pas een jaar oud en behoort tot de smaakvolste inrigtingen die ik ken. Vooral zijn hier de *lustres*, die sieraden der Engelsche schouwburgzalen, ongemeen prachtig. *Sherie* en de aardig-*coquette*, *Jenny Vertpré* geven in dezen schouwburg hunne voorstellingen, en het behoort tot den goeden toon om dezelve bij te wonen. De Italiaansche *opera (Kingstheater)* is echter nog in hoogere mate het vereenigings-punt der aanzienlijken en wordt ook door het Hof bezocht, hetwelk in de zeer bevallige, door niets zich onderscheidende *zijloges* plaats neemt. De zaal is zeer groot en naar Italiaansch gebruik met afgescheiden *loges* en gordijnen ingerigt, die even als de roode *draperien* al den glans der schelle gasverlichting noodig hebben om niet al te duister te schijnen. Dit tooneel vereenigt op dit oogenblik de grootste talenten in zich, waarop de zangwereld thans mag roemen, en zulk eene volkomenheid van voorstelling als in *Bellini's* zwanenzang, de Paritijnen, heb ik nooit, noch in Italie, noch in *Weenen*, vroeger gehoord. *Grisi* is door het vermogen harer stem en hare geschiktheid voor het hooge treurspel eene der eerste zangeressen geworden, en *Lablache*, *Tamburini* en *Rubini* zijn in de gansche beschaafde wereld al te goed bekend, om nog iets anders omtrent hen aan te merken, dan dat de gaven hunner stem en voordragt, in het bijzonder 't het smeltende en gevoelvolle van *Rubini*, zoo mogelijk, eer toe- dan afgenomen hebben. Daarentegen kunnen de kooren, en het *orchest* hier over het algemeen niet bij die van de groote opera te Parijs vergeleken worden, en zelfs *Drurylane*, waar de weêrgalooze *Malibran* zich laat hooren, staat in dit opzigt op eenen hoogeren trap dan de Italiaansche opera. Het was mij regt aangenaam op twee achtereenvolgende avonden de *Somnambule*, eerst van *Grisi* en toen van *Malibran*, te kunnen hooren, waardoor ik eene verhouding opmerkte als van de *copie* tot het *origineel*. *Malibran* bezit de goddelijke vonken van een scheppend vermogen, en zij is thans niet alleen de grootste zangeres, maar ook de volmaaktste tooneelspeelster. Zij voert, verrukt, sleept weg, en de geheimvolle, haar zelve vaak onbegrijpelijke springveêren van haar *genie* werken als met tooverkracht op elke teedere snaar uws gemoeds. Haar huwelijk met den beroemden vioolspeler *Bériot* doet vreezen dat zij niet lang meer aan het tooneel zal toebehooren; zij heeft bij Brussel een lief landverblijf aangekocht en zal nog maar zoo lang optreden, tot dat zij met eene rente van 60.000 franken, zich geheel aan het stil huisselijk verkeer kan wijden; iets waarnaar zij niet lang meer zal behoeven te wachten, daar zij hier voor elken speelavond 120 pond st. ontvangt.

» Het *Astley theater*, waarin proeven van hoogere rijkunst gegeven worden die u geheel eigenaardige en ongemeene genietingen aanbieden is zeer sierlijk gebouwd en ingerigt, op eene smaakvolle zinrijke wijze beschilderd, en wordt schitterend verlicht. Om u een flaauw denkbeeld der kunstverrigtingen te geven, zal ik u eene voorstelling trachten te beschrijven. Het rijperk was in den beginne met planken belegd, die tot aan het parterre liepen, hetwelk terrasgewijze tot de *loges* opklimt. Men begon met een drama van twee bedrijven, dat met Italiaansche kunstvaardigheid en gebarenspel werd voorgedragen. Toen volgde er een tafereel van een groot feest op de Londensche brug uit ouden tijd, waarbij meer dan driehonderd menschen op het tooneel verschenen. *Decoratien* en *costumes* waren geheel uit de overleveringen van het tijdstip waarin men u verplaatste ontleend, en met eene pracht uitgevoerd die het oog verblindde. De Koning verschijnt in eene vergulde staatsiekoets, door zes fiere paarden getrokken, en door bijna even rijke *equipagien* gevolgd. De Lord-mayor en de *Alderman* der *City* ontvangen hem in galakleeding en reiken hem de sleutels over. Hierop hebben tournooispelen, *carousels* enz. plaats; alle de ridders zijn geharnast en berijden de allefraaiste paarden. Voorts stelt men volksvermakelijkheden en wapendansen voor, waaronder zich een balletcorps, uit bekoorlijke meisjes in schotsche kleedij bestaande, vermengt. — Het tooneel verandert nu en voert u naar de omstreken van Algiers. Een fransch Bataillon komt met volle muzijk op, en vat op den hoogen achtergrond post. De staf zet zich aan een prachtvollen maaltijd, en wordt door schoone arabische meisjes bediend. Nu beginnen de Beduinen-spelen, die alleen alles op het natuurlijkst nabootsen wat de hier bevindende werkelijke Beduinen-troep vertoont, maar dezelve in vele kunstverrigtingen verre overtreft. Die springers, die veerkrachtige *Negroes*, die equilibristen van allerlei aard, die kinderspelen in al hunne volkomenheid, die onophoudelijk zich vernieuwende groepen, verwonderlijk schoon door hun schilderachtig gewaad, die plastische stellingen van arabische paarden worden met eenen *tact* en afwisseling opgevoerd, die het oog altijd op nieuw boeit. Van tijd tot tijd springen eitelijke Beduinen van de achterste hoogte, over de fransche soldaten, die de bajonetten op 't geweer hebben heen, en komen al rondbuitelende midden in deze levendige groepen neêr. Deze voorstelling sluit met een grootsch piramiden-gezigt, hetwelk het gansche tooneel beslaat. Nu nemen de rijkunsten een aanvang, waarbij alles wat ik daarvan in Duitschland gezien heb, mij als hoogstgebrekkig voorkwam. Kinderen van zes jaar beginnen met een *pas de deux* op twee paarden. De voorname rijders voerden de gevaarlijkste sprongen met de meeste kalmte en gerustheid uit. Meisjes en vrouwen namen op het paard staande de bekoorlijkste en sierlijkste *poses* aan; en het slot stelde eene nabootsing van den Epsomsche paardenwedloop in 't klein voor. Twintig mannen plaatsten zich met hellebaarden in het midden des perks, spanden het touw voor de baan, en nu verschenen de *grooms*, kinderen van 6 tot 9 jaren, in het bevalligste jokey-gewaad, en deden verscheidene malen de toer. Zij liepen eerst paarsgewijze, dan met 3, 4 tot 8 te gelijk. Men kan zich de deelneming van het engelsche publiek hierin onmogelijk voorstellen. Toen zij allen liepen, stortte een der kleinsten met een rood buisje aan, van zijn paard en werd door al de anderen overreden. De ontsteltenis was algemeen en het was ondenkbaar dat de jongen er zonder letsel zou afgekomen zijn. Toen hij zich echter wat hersteld had en zijne kleederen eenigzins in orde had geschikt, vroeg hij weer om zijn paardje, en nu scheen het handgeklap en het gejuich geen einde te zullen nemen. En toen hij er zich weer opwierp, en de klok ten teeken van aanvang sloeg, en dezelfde jongen vooraankwam en eindelijk de zege behaalde, toen steeg de geestdrift tot den hoogsten trap; de knaap werd telkens weer voorgeroepen en eindelijk in triomf omgedragen. — Ik geloofde nu dat het gedaan was, maar er volgde nog een blijspel: *The droil upon two Stiks*, en ten slotte de nieuwste maans-ontdekkingen van *Herschel*, die in eene kolossale maanschijf op eene allerpotsierlijke en geestige wijze waren daargesteld. En dezen genotvollen avond, van 7 tot 12 ure, kan men zich in Londen voor 4 schellingen bezorgen!"

168ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Vijfde Klasse.

19de	Trekking:	N°. 7565 een prijs van ƒ 1000.
20ste	»	Geene.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (19 Julij) waren genoteerd: Werk. S. 2½ pCt. 56¼, $\frac{3}{16}$; dito 5 pCt. 103$\frac{1}{16}$, 103; Kansbill. 24½, $\frac{7}{16}$; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 98⅛; dito 3½ pCt. 81½; Handelm. 183½, 183¾, 183½; Ardoins £ 85, 39, 38⅞, 38$\frac{11}{16}$; dito onbep. st. 38½, ⅜; Pass. 12½; Columb. 25⅝, ⅝; Enk. bl. Griek. 25.

*** Mijne geliefde Echtgenoot ANNA MARIA OERS beviel heden allervoorspoedigst van eenen welgeschapen ZOON.

'S Hage, J. G. SPRENGERS.

19. Julij 1836.

*** De Ondergeteekende geeft hiermede kennis aan het Publiek, dat hij de *STEENDRUKKERIJ* van den Heer F. SCHNITZLER heeft overgenomen, bevelende hij zich in ieders gunst en verzekerende eene prompte en civiele bediening.

Breda, T. M. J. VAN ROOSMALEN.

den 19. Julij 1836.

*** Men vraagt tegen 1°. Augustus eene DIENSTMEID, niet beneden de 25 jaren, in een Burgerhuishouden, bekwaam tot het Huiswerk en verdere Bezigheden, mits van goede Getuigschriften voorzien, zich te adresseren per *franco*-brieven aan het adres van de Uitgevers dezer Courant.

UIT DE HAND TE KOOP, TE BREDA,

Een modern HUIS,

voorzien van *vier* Beneden- en *vier* Boven-Kamers, Zolder, Kelder Keuken en Tuin. Nadere informatien te bekomen bij de Uitgevers dezer BROESE & COMP., te Breda. Brieven *franco*.

VENTE PUBLIQUE D'UN SUPERBE TROUPEAU

DE MÉRINOS,

à Eéckeren, à une lieue d'Anvers.

MARDI le 2 Août 1836, à 2 heures de relevée, on vendra publiquement, sous la direction de J. M. MERTENS, au delà de 200 MERINOS de pure race et parfaitement acclimatés. Tous ces animaux sont sains et vigoureux, n'ayant jamais été atteints d'épizootie ou de maladie quelconque.

Ce beau troupeau sera visible tous les jours de midi à trois heures, en s'adressant au jardinier de Monsieur PAUWELAERT VERMOELEN, audit Eéckeren.

Qu'on se le dise.

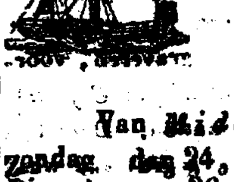

S T O O M - J A G T

PRINSES MARIANNE.

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Julij 1836.

Van *Middelburg.*				Van *Rotterdam.*			
Zondag	den 24,	's morg.	7 uur.	Zaturdag	den 23,	's morg.	11 uur
Dingsdag	» 26,	»	10 »	Maandag	» 25,	's midd.	12 »
Vrijdag	» 29,	's midd.	12 »	Woensdag	» 27,	's morg.	3½ »

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.